

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Julsundvegen 9
6412 MOLDE

Deres ref.:
Vår ref.: 17/4698-2
Saksbehandler: Knut Erlend Bergan
Dato: 04.04.2017

Svar på henvendelse om kommunens adgang til å kartlegge brukers behov ved krav om tjenester organisert som BPA

Helsedirektoratet viser til deres henvendelse om kartlegging av brukers behov for personlig assistanse ved krav om å få tjenester organisert som BPA.

Utgangspunktet er at det er bruker som må sannsynliggjøre sitt krav på tjenester som gir rett til å få tjenestene organisert som BPA, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a annet ledd og § 2-d, eventuelt helse- og omsorgstjenesteloven § 3-8. Hvilket tjenestetilbud brukeren har krav på følger av en konkret helse- og sosialfaglig vurdering av den informasjonen kommunen har om brukeren tjenestebehov. I vurderingen av hvordan tjenestene skal utformes skal det legges stor vekt på hva bruker mener jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 3-1 annet ledd.

Videre har kommunen en plikt etter forvaltningsloven § 17 til å på se at saken er så godt opplyst som mulig. Kommunen må på bakgrunn av forvaltningslovens utredningsplikt sørge for at de har tilstrekkelig grunnlag til å vurdere brukers behov for tjenester. Det fremgår av forarbeidene til rettighetsbestemmelsen i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 d at den ikke skal føre til en fordeling av kommunens ressurser som går på bekostning av brukere som faller utenfor rettigheten. Timeantallet ved BPA skal derfor i utgangspunktet være det samme som om tjenestene ikke var organisert som BPA. I tilfeller der bruker ikke samarbeider til en forsvarlig utredning av tjenestebehovet vil kommunen kunne avslå krav om tjenester under henvisning til at behovet for nødvendige helse- og omsorgstjenester ikke er tilstrekkelig dokumentert.

I tilfeller der kommunen har grunn til å tro at behovet for tjenester har gått ned, men arbeidsleder ikke samarbeider om dokumentasjon av det någjeldende tjenestebehovet, må kommunen i revurderingen av vedtaket legge til grunn den informasjonen de mener er mest sannsynlig. Forut for vedtak om å tildele tjenester organisert som BPA vil det være hensiktsmessig av kommunene å gjøre gode beskrivelser av det behov som ordningen er ment å dekke. Konkrete behovsvurderinger vil gjøre det mer enklere senere å revurdere tjenestenivået og være mer forutsigbart for arbeidsleder/bruker.

Det kan være tilfeller der bruker klart har et nødvendig behov for kommunale helse- og omsorgstjenester, men der det er spørsmål om tjenesten skal vurderes som helsetjenester i

Helsedirektoratet

Avdeling omsorgstjenester

Knut Erlend Bergan, tlf.: +4724163984

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

hjemmet eller som personlig assistanse. I slike tilfeller kan kommunen velge å tilby tjenestene som helsetjenester i hjemmet frem til brukers behov for tjenester er tilstrekkelig kartlagt, der bruker ikke ønsker å medvirke til kartleggingen.

Kommunens tilbud om tjenester i perioden der brukers tjenestebehov og funksjonsevne kartlegges må stå i forhold til brukers bistandsbehov. Dersom kommuner treffer vedtak om korttidsopphold for kartlegging av tjenestebehov uten at bruker har et behov som tilsier et slikt opphold må fylkesmannen prøve om vedtaket er åpenbart urimelig. I rimelighetsvurderingen bør det legges stor vekt på brukers mening om tjenestene, samt om kartleggingen kunne vært utført i brukers hjem.

Der kommunen har grunn til å tro at tjenestene ikke driftes forsvarlig og bruker ikke er villig til å imøtekomme kommunenes krav til kartlegging kan kommunene måtte avslutte ordningen for å sikre at tjenestene som ytes er forsvarlige, jf. rundskriv om rettighetsfesting av brukerstyrt personlig assistanse (BPA) I-9-2015 pkt. 3.1.

I ordninger organisert som BPA er det viktig at det er gode rutiner og systemer for kommunikasjon mellom kommunen og arbeidsleder. Det følger av Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring at kommunene har en plikt til å innhente tilstrekkelig informasjon og kunnskap til å planlegge og gjennomføre virksomhetens oppgaver jf. forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helsetjenesten § 6 bokstav b). Videre har kommunen etter samme forskrift plikt til å gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten. Dette innebærer at mottakere av tjenester organisert som BPA må godta og bidra til at kommunen innhenter informasjon og evaluerer tjenestene og korrigerer tjenestetilbudet i tråd med styringssystemet som gjelder for ordningene. Kommunen kan ikke tilby tjenester der de ikke kan sikre at tjenestene ivaretar kravene til kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet.

Kommunen må ved utarbeiding av og implementering av styringssystemet i ordninger organisert som BPA sørge for at arbeidsleder involveres slik at styringssystemet tilpasses ordningen, jf. § forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring § 5. Da ordninger organisert som BPA kan være veldig forskjellige i innhold og omfang er det viktig at det gjøres en konkret vurdering av hvordan forskriftens styringssystem skal utformes i hver enkelt ordning.

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Knut Erlend Bergan
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Guro Sæter Hollingsholm

